ՄԵԾԱՐՄԱՆ ԵՐԵԿՈՆԵՐ

Լրացավ ամերիկահայ անվանի բանաստեղծ, հրապարակախոս և հասարակական գործիչ Կարապետ Սիտալի ծննդյան 70 և գրական գործունեության 50-ամյակը։ Նոյեմբերի 17-ին Հայֆիլհարմոնիայի համերգային փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ հոբելյարի մեծարման երեկո, որին ներկա էին մեր հանրապետության մայրաքաղաքի հասարակայնության բազմաթիվ ներկայացուցիչներ, գրողներ, գիտնականներ, արվեստի և կուլտուրայի աշխատողներ, ուսանողներ։ Նախագահությունում տեղեր էին գրավել Հայաստանի Կոմպարտիայի Կենտկոմի երկրորդ քարտուղար Հովհ. Բաղդասարյանը, Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետի նախագահ Ա. Քոչինյանը, Հայաստանի սովետական գրողների միության վարչության առաջին քարտուղար Էդ. Թոփչյանը, գրողներ Ն. Զարյանը, Արազին, Գ. Սևունցը, Գ. Մահարին, Վ. Անանյանը, Ս. Կապուտիկյանը, Գ. Բորյանը, Վ. Նորենցը, հայ գեղանկարչության նահապետ Մ. Սարյանը և ուրիշներ։

Երեկոն ներածական խոսքով բացեց Էդ. Թոփչյանը, որը Կ. Սիտալին բնութագրեց որպես արտասահմանի հայ դեմոկրատական գրականության ավագ սերնդի աչքի ընկնող ներկայացուցիչներից մեկը։ Ավելի քան հիսուն տարի է, ինչ Կ. Սիտալը իր բեղմնավոր գրիչը նվիրել է հայրենի գրականությանը։ Նա ստեղծել է բազմաթիվ պոեմներ ու բանաստեղծություններ, որոնք տոգորված են ջերմ սիրով դեպի աշխատանքի մարդն ու ճնշված ժողովուրդները։ Վաստակավոր գրողը իր ստեղծագործական կյանքն անց է կացրել Ամերիկայում, հայրենի հողից հեռու, բայց խոհերով ու զգացմունքներով միշտ էլ կապված է եղել իր ժողովրդի և վերածնված հայրենիքի՝ Սովետական Հայաստանի հետ։

Հոբելյարի կյանքի և գրական գործունեության մասին զեկուցեց բանասիրական գիտությունների թեկնածու Հր. Գրիգորյանը։ Զեկուցումից հետո բազմաթիվ ջերմ ողջույններ հաղորդվեցին անվանի բանաստեղծին. Հայկական ՍՍՌ Կուլտուրայի մինիստրության անունից հոբելյարին ողջունեց մինիստրի տեղակալ Ա. Շահինյանը, Հայաստանի սովետական գրողների միության անունից՝ արձակագիր Հմ. Սիրաս, Արտասահմանյան երկրների հետ բարեկամության և կուլտուրական կապի հայկական ընկերության նախագահության անունից՝ Ստ. Կուրտիկյանը։ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի ուսանողության ողջույնը հոբելյարին հաղորդեց Մ. Սանթուրյանը, «Ինտուրիստի» հայկական բաժանմունքի կողմից հանդես եկավ Պ. Մեսրոպյանը, Հայաստանի սովետական գրողների միության քրդական սեկցիայի կողմից՝ Հ. Ջնդին։ Վերջում ձայն տրվեց Կ. Սիտալին։

— Իմ գիտակից, հասունացած տարիքի ավելի քան 80 տարին,— ասաց Կ. Սիտալը,— հայրենի հողից դուրս եմ անցկացրել։ Եվ սակայն խոհերով ու հույզերով ես իմ ժողովրդի հետ եմ եղել շարունակ։ Իմ սիրտը իմ ժողովրդի ցավի, նրա մարտնչումների, նրա հաղթանակների, նրա շենքերի, նրա հոյակապ առաջընթացի հետ է բաբախել։ Ես այժմ կատարված եմ տեսնում իմ կյանքի անուշ երազը, իմ բոցավառ բաղձանքը՝ մեր ժողովրդին մեկտեղ և մեկ հարկի տակ ժողովված տեսնելու երջանկությունը։ Իմ հարազատ, իմ մեծասքանչ ժողովուրդ, քո ինձ տված պատիվն ու մեծարանքը շքեղ և անթառամ մի ծաղկեփունջ կապած՝ որդիական անկեղծ և անմար սիրով քո ոտների տակ եմ դնում։ Հավերժ փառք քեզ և քո նոր կարգերին, իմ պաշտելի, իմ հանճարեղ ժողովուրդ։

Ա. Գ.

* * *

Նոյեմբերի 23-ին ՍՄԿԿ Կենտկոմին կից Մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի հայկական ֆիլիալի դահլիճում տեղի ունեցավ հին բոլշևիկ, ականավոր հասարակական գործիչ, բազմավաստակ գրականագետ, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ Աշոտ Կարինյանի ծննդյան 75-ամյակը նշանավորող մեծարման երեկո։ Հոբելյարին ողջունելու համար հավաքվել էին հին բոլշևիկներ, գիտության ու կուլտուրայի ականավոր գործիչներ ու գրականագետներ, գրողներ, մայրաքաղաքի աշխատավորության ներկայացուցիչներ։

Երեկոն ներածական խոսքով բաց արեց ՍՄԿԿ Կենտկոմին կից Մարքսիզմ-լենինիզմի

ինստիտուտի հայկական ֆիլիալի դիրեկտոր, Հայկական ՍՍՌ ԳԱ թղթակից-անդամ Ռ. Պ. Աղայանը։ Այնուհետև Հոբելյարի կյանքի ու գործունեության մասին զեկուցումով հանդես եկավ պատմական գիտությունների թեկնածու Տ. Գալոյանը։

Կյանքի հոյակապ ուղի է անցել անվանի հոբելյարը։ Մանկության ու պատանեկության տարիները նա անց է կացրել իր ծննդավայրում Բաքվում։ 1906 թ. նա Բրուտյան ծածկանունով աշխատակցում է բոլշևիկյան «Կայծ» թերթին։ 1907 թ. Կարինյանը ծանոթանում է Ստ. Շահումյանի հետ և նրա ցուցումներով ու ղեկավարությամբ անհաշտ պայքար է ծավալում հայկական բուրժուական նացիոնալիստական պարտիաների դեմ։

Բնութագրելով հոբելյարի կյանքի ուղին, զեկուցողը նշում է, որ Կարինյանը պարտիական ու պետական աշխատանքը զուգորդել է գիտական գործունեության հետ։ Աշխատելով Անդրկովկասի ռևոլյուցիոն շարժման ականավոր գործիչների հետ ձեռք-ձեռքի տված, լինելով Բաքվի Կոմունայի արդարադատության ժողկոմ և մի շարք պետական պատասխանատու պոստեր գրավելով Հայաստանում սովետական կարգեր հաստատվելու ժամանակներից ի վեր, Կարինյանը ժամանակ է գտել գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու, գիտական կադրեր պատրաստելու և դաստիարակելու համար։ Կարինյանը մեծ աշխատանք է ծավալել հայ և եղբայրական մյուս ժողովուրդների մշակույթի արժեքները վեր հանելու, լուսաբանելու, մարքսիստորեն արժեքավորելու և պրոպագանդելու ուղղությամբ։ Չխոսելով նրա գրականագիտական բազմաթիվ աշխատությունների մասին, նշենք հատկապես հայ պարբերական մամուլի պատմությանը նվիրված նրա եռահատոր աշխատությունը (առաջին երկու հատորները արդեն լույս են տեսել), որը աչքի ընկնող ավանդ է հայագիտության գանձարանում։

Հոբելյարին ողջունող ընկերները՝ Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի վիցե-պրեզիդենտ Ա. Հովհաննիսյանը, Երևանի Ստ. Շահումյանի անվան դպրոցի աշակերտուհի Ս. Մուրադյանը, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Գրականության ինստիտուտի դիրեկտոր Գ. Հովնանը, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Հ. Գաբրիելյանը, «Հայաստանի աշխատավորուհի» ամսագրի խմբագիր Ա. Սրիցյանը, ՀԿՊ Կենտկոմի պրոպագանդայի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ Վ. Ավետիսյանը, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու Հ. Ասլանյանը և ուրիշները, գրվատելով հոբելյարի ծառայությունները, նշում են, որ այսօր էլ նա ակտիվորեն մասնակցում է կոմունիզմի կառուցման գործին և ցանկանում են նրան քաջառողջություն և երկար տարիների կյանք։

Ընթերցվեցին հոբելյարի հասցեով ստացված բազմաթիվ հեռագրեր։

Ապա ելույթ ունեցավ հոբելյարը, որն իր ելույթը վերջացրեց հետևյալ խոսքերով.

— Շնորհակալություն այն ջերմ խոսքերի համար, որ ասվեցին իմ հասցեին։ Ես անչափ երջանիկ եմ զգում նրա համար, որ իրականացված եմ տեսնում այն լավագույն երազանքը, որի համար մարտնչել է բոլշևիկյան պարտիայի հին գվարդիան, գվարդիա, որի շարքերում աճել ու դաստիարակվել եմ ես։ Իմ ուժերն ու գիտելիքները այսուհետև ես չեմ խնայի իմ հարազատ ժողովրդին ծառայելու գործում։

* * *

Երևանի Պետական համալսարանի հայկական բանասիրական, ռուսական բանասիրական և օտար լեզուների ֆակուլտետի միացյալ գիտական խորհրդի նախաձեռնությամբ նոյեմբերի 25-ին տեղի ունեցավ ֆիլոլոգիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Համազասպ Համբարձումյանի ծննդյան 80-ամյակին և գիտական-մանկավարժական գործունեության 60-ամյակին նվիրված մեծարման երեկո։

Երեկոն բաց արեց բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Մ. Մկրյանը։ Նա համառոտակի բնութագրեց հոբելյարի անցած ուղին, արժեքավորեց նրա գրական-մանկավարժական վաստակը, նրա ծառայությունը հատկապես հին հունական դասական գրականությունը թարգմանելու և պրոպագանդելու ասպարեզում։ Սակայն Համբարձումյանը հիշարժան ավանդ է դրել նաև հայագիտության ասպարեզում, ինչպես այդ ընդգծեց հոբելյարին ողջունող բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Գ. Սևակը։ Հոբելյարին ողջունող պրոֆեսորներն ու դասախոսները՝ Մ. Մելիքյանը, Գ. Մոճոյանը, Ռ. Հովհաննիսյանը, Գ. Զուրաբը և ուսանողներ Ա. Ջիգիթյանն ու Մ. Ջաքարյանը իրենց ելույթներում ընդգծեցին հոբելյարի ծառայությունները գիտական-գրական կադրեր պատրաստելու ասպարեզում։

Մեծարման երեկոյի վերջում պատասխան խոսքով հանդես եկավ հոբելյարը։ Նա շնորհակալություն հայտնեց մեծարման երեկոն կազմակերպելու համար և խոստացավ չխնայել իր ջանքերը կադրերի պատրաստման գործում։

Ա. Ա.